

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel związania się nową umową

Obowiązująca obecnie umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Kanady została zawarta w dniu 4 maja 1987 r. (Dz. U. z 1990 r. Nr 38, poz. 216).

W nowych warunkach gospodarczych, jak i nowej sytuacji międzynarodowej zaistniałej w Polsce po 1989 r., zawarte w latach osiemdziesiątych umowy podatkowe nie odpowiadają współczesnym wymogom wynikającym z przystąpienia Polski do Europejskiej Organizacji Współpracy i Rozwoju (OECD), jak i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Zachodzi zatem potrzeba wynegocjowania nowych umów z ważnymi partnerami gospodarczymi Polski, do których zalicza się Kanada.

Polska wynegocjowała nowe umowy m.in. z Republiką Czeską (podpisana w dniu 13 września 2011 r. pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czeską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu), z Finlandią (podpisana w dniu 8 czerwca 2009 r. Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Finlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu¹⁾), z Królestwem Norwegii (podpisana w dniu 9 września 2009 r. Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Norwegii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu²⁾), z Republiką Federalną Niemiec (podpisana w dniu 14 maja 2003 r. Umowa między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku³⁾), Szwecją (podpisana w dniu 19 listopada 2004 r. Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu⁴⁾) oraz z Wielką Brytanią (podpisana w dniu

¹⁾ Dz. U. z 2010 r. Nr 37, poz. 205.

²⁾ Dz. U. z 2010 r. Nr 134, poz. 899.

³⁾ Dz. U. z 2005 r. Nr 12, poz. 90.

⁴⁾ Dz. U. z 2006 r. Nr 26, poz. 193.

20 lipca 2006 r. Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych⁵⁾).

II. Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

1. Sytuacja gospodarcza i główne wskaźniki ekonomiczne Kanady

Kanadzie udało się uniknąć drastycznego spadku aktywności gospodarczej, jaki miał miejsce w wielu państwach rozwiniętych w rezultacie kryzysu gospodarki światowej w latach 2009 i 2010, głównie dzięki zdrowym fundamentom gospodarki tego kraju, zwłaszcza finansów oraz znaczącemu pakietowi stymulacyjnemu wdrożonemu przez rząd jeszcze w 2009 r. W całym 2010 r. wzrost PKB osiągnął poziom 3,1%. Na tle gospodarek państw G-7 był więc to bardzo dobry wynik, tym bardziej, że w 2009 r. nastąpił spadek PKB Kanady o 2,5%. Zawirowania na rynkach światowych, problemy gospodarcze i finansowe USA oraz UE utrudniają realizację celu dążącego do wzrostu PKB.

Nie bez znaczenia są też powodzie na rozległych terytoriach kraju, a także aprecjacja kanadyjskiej waluty. Najpoważniejszymi problemami, z którymi już teraz musi borykać się kanadyjska gospodarka jest obniżenie popytu na surowce naturalne (sprzedawane przede wszystkim do USA i UE) oraz następujący po nim spadek cen. Widoczne pozostaje także obniżenie popytu na inne kanadyjskie produkty, które w 80% sprzedawane są na rynku amerykańskim i europejskim.

PKB Kanady zwiększył się w pierwszym kwartale 2011 r. o 1% (w ostatnim kwartale 2010 r. wzrost ten wynosił 0,8%). W ujęciu rocznym PKB wzrósł w pierwszym kwartale o 3,9%. Popyt krajowy zwiększył się o 0,6%. Po raz piąty z rzędu zwiększyły się inwestycje biznesu (wzrost o 3,2%), w tym w maszyny i urządzenia o 3,7% oraz w budownictwo przemysłowe (*non-residential structures*) (+2,8%). Pozytywnym zjawiskiem był duży wzrost nakładów na inwestycje w park maszynowy dla przemysłu (5,8%). Inwestycje w budownictwo mieszkaniowe zwiększyły się o 2,2%. Wydatki ludności na konsumpcję (towary i usługi) pozostawały na poziomie poprzedniego kwartału. Kolejne miesiące nie były już tak optymistyczne. Wg danych *Statistics Canada* z 29 lipca 2011 r. tempo wzrostu kanadyjskiego PKB spadło w maju 2011 r. o 0,3 punktu

⁵⁾ Dz. U. z 2006 r. Nr 250, poz. 1840.

procentowego w porównaniu z kwietniem 2011 r. (pierwotnie zakładano wzrost o 0,1%). Był to największy spadek w okresie od maja 2009 r. Pomimo pozytywnych prognoz, co do wzrostu PKB w drugiej połowie roku, eksperci wskazują wiele potencjalnych zagrożeń dla rozwoju gospodarki. Dane dotyczące PKB i produkcji przemysłowej opublikowane w ostatnim czasie prezentują spadki wyników wielu sektorów kanadyjskiej gospodarki. Przemysł wydobywczy zanotował w maju 2011 r. 5,3% spadek wielkości wydobycia w porównaniu z kwietniem 2011 r., w tym w szczególności 4,2% spadek wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego. Sektor produkcji odczuł skutki umacniania się kanadyjskiej waluty oraz słabego popytu ze strony USA, notując spadek o 0,4%. Produkcja dóbr konsumpcyjnych spadła w okresie styczeń-maj 2011 r. o 1,4%, natomiast produkcja dóbr trwałego użytku wzrosła o 0,4%. Sektor motoryzacyjny zanotował 0,5% spadek, przede wszystkim w rezultacie problemów z dostawami części i podzespołów, spowodowanych trzęsieniami ziemi i tsunami, które miały miejsce w Japonii w 2011 r.

Zmniejszyła się produkcja żywności. Aktywność w przemyśle budowlanym zmniejszyła się w maju 2011 r. o 0,3%. Spadki w sektorze budownictwa inżynierii lądowej, komercyjnego i prac remontowych zniwelowały pozytywne wyniki osiągnięte w sektorze budownictwa mieszkaniowego. Sprzedaż hurtowa osiągnęła 1% wzrost, co było głównie efektem umacniania się kanadyjskiej waluty. Sprzedaż detaliczna wzrosła o 0,2% dzięki zwiększonej sprzedaży materiałów budowlanych i wyposażenia ogrodów, co zniwelowało spadek wyników sprzedaży artykułów spożywczych i nowych samochodów.

W 2011 r. kontynuowany był, zapoczątkowany w roku poprzednim, trend poprawy sytuacji na kanadyjskim rynku pracy. W marcu 2011 r. bezrobocie zmniejszyło się w porównaniu z lutym o 0,1% i osiągnęło poziom 7,7%. W ujęciu rocznym (marzec/marzec) w 2011 r. zatrudnienie w gospodarce kanadyjskiej zwiększyło się o 1,8%. W kolejnych miesiącach (do lipca 2011 r.) stopniowo zwiększała się liczba miejsc pracy, co w efekcie spowodowało spadek bezrobocia do poziomu 7,2%.

2. Gospodarcze umowy dwustronne oraz Porozumienia

Obecnie współpraca gospodarcza z Kanadą opiera się na podstawie następujących umów oraz Porozumień:

- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Kanady w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku sporządzona w Warszawie dnia 4 maja 1987 r. (Dz. U. z 1990 r. Nr 38, poz. 216),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Kanady w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji podpisana w Warszawie dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 27, poz. 114),
- Umowa o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą, podpisana w Warszawie dnia 2 kwietnia 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 133, poz. 1095),
- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Kanady o komunikacji lotniczej podpisana w Ottawie dnia 14 maja 1976 r.,
- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Kanady w sprawie wzajemnych stosunków w dziedzinie rybołówstwa podpisana w Ottawie dnia 14 maja 1982 r.,
- Oświadczenie o Porozumieniu dotyczącym współpracy w dziedzinach ekonomii, nauki, technologii, kształcenia i kultury między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Quebecu z dnia 14 marca 1991 r.,
- Porozumienie między Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Rzeczypospolitej Polskiej i Departamentem Środowiska oraz Departamentem Przemysłu Kanady o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska podpisana w Ottawie 12 września 1994 roku.

3. Dwustronna współpraca

W 2011 r. wyniki handlu zagranicznego Kanady uległy znaczącej poprawie w stosunku do 2010 r. Kanada osiągnęła nadwyżkę w handlu zagranicznym w wysokości 1 757 mld CAD, a łączne obroty wzrosły do poziomu 893 285 mld CAD. Wartość kanadyjskiego importu w 2011 r. wyniosła 445 764 mld CAD (tj. 10,4% więcej niż w 2010 r.), a eksportu (wliczając reeksport) 447 521 mld CAD (12% więcej niż w 2010 r.).

W odniesieniu do UE, na rynki tych państw przypadło w 2011 r. 8,90% wartości eksportu z Kanady (8,65% w roku poprzednim). W imporcie Kanady państwa UE dostarczyły 11,66% wartości dostaw towarów (rok wcześniej – 11,86%), co w efekcie przyniosło temu krajowi po raz kolejny ujemny bilans handlowy

z państwami Unii Europejskiej w wysokości 12,16 mld CAD (w roku 2010 – 13,34 mld CAD). Największymi eksporterami unijnymi do Kanady były następujące kraje (w miliardach CAD): Niemcy (12,7), Wielka Brytania (10,3), Francja (5,5), Włochy (5,1) oraz Niderlandy (2,5). Polska znalazła się na 11 miejscu. Największymi odbiorcami kanadyjskich produktów były: Wielka Brytania (18,6), Niderlandy (4,8), Niemcy (3,9), Francja (3,0) oraz Belgia (2,2). Polska sklasyfikowana została na 14-tym miejscu.

Rok 2011 był rekordowy w polsko-kanadyjskiej wymianie handlowej pod względem wartości obrotów oraz wartości polskiego eksportu. Odnotowano bowiem skokowy wzrost obrotów z Polską. Łączna wymiana handlowa pomiędzy Polską a Kanadą wzrosła o 39,57% do poziomu 1 690,44 mln CAD. Zaważył na tym eksport Polski do Kanady, który osiągnął wartość 1 438,87 mln CAD (991,45 mln CAD w roku 2010); wzrost o 45,1%. Import Polski z Kanady (uwzględniając kanadyjski reeksport) wzrósł w 2011 r. w stosunku do 2010 r. o 14,51% do poziomu 251,58 mln CAD (w roku 2010 wyniósł 219,70 mln CAD). Polska zajęła 35. miejsce wśród dostawców do Kanady (import z Polski stanowił 0,32% kanadyjskiego importu towarowego). Równocześnie, jako odbiorca towarów kanadyjskich, Polska zajęła 53. miejsce z 0,06-procentowym udziałem w całości kanadyjskiego eksportu.

W polskim eksporcie do Kanady najważniejsze pozycje to:

- 1) srebro, z dostawami o wartości 516,67 mln CAD (wzrost o prawie 164% w stosunku do roku ubiegłego). Eksport srebra stanowił 35,91% wartości polskiego eksportu towarowego do Kanady,
- 2) części i podzespoły dla przemysłu lotniczego – 296,4 mln CAD (20,6% jego łącznej wartości),
- 3) meble (80,6 mln CAD),
- 4) wyroby przemysłu maszynowego (wały napędowe, łożyska itd.) – 76,8 mln CAD,
- 5) skóry z norek (47,6 mln CAD).

Polski import z Kanady wzrósł w 2011 r. w porównaniu z rokiem 2010 o 14,51% do wartości 251,58 mln CAD, z czego na towary wyprodukowane w Kanadzie przypadało 209,85 mln CAD, a na kanadyjski reeksport do Polski – 41,73 mln CAD.

Największe pozycje w polskim imporcie z Kanady to:

- 1) części do silników turbodrzutowych lub turbośmigłowych (26,9 mln CAD) – 10,7% całości polskiego importu,
- 2) artykuły z aluminium (5,6 mln CAD),
- 3) wyroby przemysłu maszynowego (koła zamachowe i koła pasowe) – wartość dostaw 5,47 mln CAD),
- 4) turbiny gazowe (5,42 mln CAD),
- 5) silniki turbośmigłowe (5,41 mln CAD).

Uwzględniając kanadyjski reeksport, dodatnie saldo dla Polski w obrotach handlowych na koniec 2011 r. wyniosło 1 145,56 mln CAD.

Import i eksport według prowincji Kanady

Wśród odbiorców polskiego eksportu liderem był Quebec, skupiający 58,49% polskich dostaw (841,5 mln CAD). Na drugim miejscu znalazło się Ontario (390,7 mln CAD; 28%). Na trzecim miejscu znalazła się Alberta (101,6 mln CAD; udział 7,1% w całości polskiego eksportu). Dalsze miejsca zajęły: Kolumbia Brytyjska (wartość dostaw 49,7 mln CAD), Nowa Szkocja – 25,5 mln CAD; Manitoba – 16,2 mln CAD; Nowy Brunzwik – 1,1 mln CAD oraz Nowa Funlandia i Labrador – 888 tys. CAD.

Pod względem polskiego importu, pierwsze miejsce w dostawach do Polski zajęło Ontario, z eksportem Polski o wartości 99,1 mln CAD (udział w całości importu 47,2%). Na drugim miejscu był Quebec (58 mln CAD; 27,7% udziału). Na trzecim miejscu znalazła się prowincja Alberta (16 mln CAD; udział w imporcie – 7,6%). Na kolejnych miejscach plasowały się: Nowy Brunzwik (11,3 mln CAD, 5,4% udziału), Nowa Szkocja (9,8 mln CAD, udział 4,7%), Kolumbia Brytyjska (8,5 mln CAD, 4% udziału), Manitoba (5,7 mln CAD, udział 2,7%), Saskatchewan (0,9 mln CAD, udział 0,5%), Nowa Funlandia i Labrador (0,37 mln CAD, udział 0,2%). Dostawy z pozostałych prowincji i terytoriów kanadyjskich (Wyspy Księcia Edwarda, terytorium Nunavut i Terytoria Północno-Zachodnie) do Polski był nieznaczny i wyniósł łącznie 93,5 tys. CAD.

W marcu 2012 r. rynek kanadyjski został uznany przez Ministerstwo Gospodarki za perspektywiczny.

Polskie inwestycje w Kanadzie

W 2011 r. KGHM Polska Miedź prowadziła rozmowy na temat przejęcia Quadra FNX Mining Ltd. Finalizacja transakcji miała miejsce w marcu 2012 r. Całkowita wartość transakcji, którą KGHM sfinansował z własnych środków, wyniosła 2,9 mld CAD. Nazwa i logo przejętej spółki zostały zmienione na KGHM International Ltd. Dzięki tej transakcji KGHM może zwiększyć w tym roku produkcję miedzi o 25%, a docelowo prawie o 50%. KGHM stała się czwartą w świecie firmą pod względem wydobycia tego surowca. Firma stanie się także producentem takich metali jak molibden, nikiel, ołów, złoto, platyna, pallad, ren oraz selen. Transakcja dotycząca przejęcia Quadra ma istotne znaczenie strategiczne nie tylko dla samej spółki w aspekcie jej dalszego rozwoju, ale także dla gospodarki polskiej, która w ten sposób zapewnia sobie dostęp do surowców strategicznych oraz rzadkich metali.

W 2010 r. KGHM zawarło umowę z Abacus Mining & Exploration Corp. dotyczącą wspólnej realizacji projektu górnictwa miedzi i złota (projekt „Afton-Ajax”). Umowa przewiduje zakup za 37 mln USD 51% udziałów w spółce joint-venture, z możliwością zakupu dalszych 29% udziałów za kwotę nieprzekraczającą 35 mln dolarów. Dotychczas KGHM nabył 8,75% akcji Abacus za cenę 4,5 mln CAD.

Współpraca samorządów

W 2009 r. zainicjowano współpracę między polską Agencją Rozwoju Przemysłu S. A. (ARP) a kanadyjską firmą Plasco Energy Group Inc., z siedzibą w Ottawie, która zajmuje się przetwarzaniem (z wykorzystaniem plazmy) odpadów komunalnych na energię. W 2011 r. prowadzone były rozmowy na temat możliwości budowy takich zakładów w kilku aglomeracjach. Najbardziej zaawansowane są one w przypadku Kędzierzyna-Koźła. Zakłada się, że nowo wybudowany zakład będzie przerabiać 300 ton odpadów dziennie.

Współpraca w wydobyciu gazu łupkowego

Nowym i perspektywicznym elementem współpracy obydwu krajów może stać się pozyskiwanie gazu łupkowego w Polsce. Pierwsze poszukiwawcze odwierty dokonane zostały m.in. przez dwie kanadyjskie firmy: Talisman Energy oraz Nexen. Współpracą w tej dziedzinie zainteresowanie zgłasza też firma Encana. Polska rozwija współpracę z Kanadą także w aspekcie uregulowań prawnych odnoszących się do pozyskiwania tego surowca.

4. Dostęp do rynku

Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług (bariery)

Warunki dostępu do rynku kanadyjskiego dla polskich towarów i usług są identyczne jak dla innych dostawców z krajów UE. Istniejące bariery zostały zidentyfikowane przez eksporterów europejskich i umieszczone wśród tematów do dalszych rozmów UE z Kanadą. Najważniejsze bariery, z jakimi spotkać się może polski przedsiębiorca w Kanadzie to:

- funkcjonowanie monopolu państwowych np. w zakresie importu alkoholu do prowincji,
- kontyngenty importowe na niektóre towary rolno-spożywcze (np. sery twarde i inne wyroby mleczarskie, drób i jego przetwory i inne),
- regulacje techniczne i sanitarne, w tym różnice w standardach produktów żywnościowych,
- uciążliwe procedury prowadzenia inspekcji i certyfikacji przez CFIA (Kanadyjską Agencję Kontroli Żywności), w tym wymogi dotyczące etykietowania i opakowania towarów,
- uciążliwe i prowadzone niekiedy w sposób uznaniowy formalności celne,
- restrykcje w zakresie świadczenia usług technicznych, związane z wymaganiami ubezpieczeniowymi, imigracyjnymi oraz nieuznawaniem dyplomów i świadectw kwalifikacji zawodowych, dodatkowo zróżnicowane w zależności od prowincji, powodują de facto uniemożliwienie dostępu do rynku zamówień publicznych tak federalnych, jak i na szczeblu prowincji dla firm spoza Kanady. Ponadto, dostęp do zamówień publicznych jest mocno ograniczony dla firm, które nie prowadzą swojej działalności gospodarczej w Kanadzie, lub jeżeli przedmiot zamówienia nie jest objęty międzynarodową umową o handlu.

Praktyczną barierą dla przedsiębiorców polskich mogą być również, wyższe niż w Europie koszty reklamy i wprowadzenia na rynek nowego produktu, a także koszty obsługi prawnej. Muszą oni zwrócić uwagę na skomplikowaną zawartość umów handlowych, jaka obowiązuje na rynku kanadyjskim tak, aby zabezpieczyć w jak największym stopniu swoje interesy. Dotyczy to zwłaszcza klauzul określających konsekwencje naruszenia zapisów zawartych umów. Trudne jest

wprowadzenie wyrobu do dużych działających w Kanadzie sieci dystrybucyjnych, mających w niektórych przypadkach centrale zakupów w USA.

Dostęp do rynku pracy

Świadczenie usług i zatrudnienie obywateli RP

Polacy chcący wyjechać do Kanady do pracy, muszą ubiegać się o pozwolenie na pracę w Ambasadzie Kanady w Warszawie. Wjazd do Kanady w celu podjęcia zatrudnienia w tym kraju wymaga posiadania wizy z prawem do pracy. W dniu 2 kwietnia 2008 r. podpisano umowę o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą. Umowa ta może przyczynić się do rozwoju współpracy gospodarczej pomiędzy Polską a Kanadą. Wraz z szybkim wzrostem polskiej gospodarki rośnie liczba możliwości inwestycyjnych dla kanadyjskiego sektora prywatnego. Takim inwestycjom – obok czynników typowo ekonomicznych – z pewnością będą sprzyjały odpowiednie podstawy prawne w zakresie zabezpieczenia społecznego, które np. uchronią obywateli kanadyjskich podejmujących zatrudnienie w Polsce przed obowiązkiem podwójnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

W dniu 14 lipca 2008 r. Polska i Kanada podpisały umowę o wspieraniu mobilności młodych obywateli. Jej celem jest uproszczenie procedury wyjazdowej dla osób w wieku od 18 do 35 lat (w tym absolwentów szkół wyższych), które zamierzają odbyć praktyki zawodowe w Kanadzie (lub Polsce), zrealizować tam część swojego programu studiów; przebywać w celach szkoleniowych i poznawczych oraz podjąć czasowe zatrudnienie lub przebywać w celach kulturalnych lub poznawczo-turystycznych oraz podjąć pracę. Na mocy tej umowy pobyt na terenie Kanady (lub Polski) może trwać jeden rok. Po wejściu w życie umowy, obywatele Polski wyjeżdżający do Kanady, którym wydany został list polecający, a w niektórych przypadkach również wiza, otrzymają w dniu wjazdu do Kanady, niezależnie od sytuacji na rynku pracy, zezwolenie na pracę wydane przez rząd Kanady ważne przez okres ich legalnego pobytu w tym kraju.

III. Krótka charakterystyka zmienianych przepisów Konwencji

Postanowienia nowej polsko-kanadyjskiej Konwencji o unikaniu podwójnego opodatkowania zostały oparte o aktualną wersję Modelowej Konwencji OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku.

Art. 1 Zakres podmiotowy Konwencji:

Konwencja będzie miała zastosowanie do osób fizycznych i osób prawnych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, w Kanadzie lub w obu Umawiających się Państwach. Termin „miejsce zamieszkania lub siedziba” definiuje art. 4 projektu Konwencji.

Art. 2 Podatki których dotyczy Konwencja

Obowiązująca umowa z 1987 r., wymienia w artykule 2 podatki, do których znajduje ona w Polsce zastosowanie: podatek dochodowy, podatek od wynagrodzeń i podatek wyrównawczy. Zmiana w tym zakresie jest podyktowana dostosowaniem przepisów Konwencji do obowiązującego stanu prawnego.

Artykuł 2 nowej Konwencji przewiduje, zgodnie z obowiązującym prawem, iż do obecnie istniejących podatków, których dotyczy konwencja, należą w Polsce: podatek dochodowy od osób fizycznych i podatek dochodowy od osób prawnych, zwane dalej podatkami polskimi, natomiast w Kanadzie: podatki nakładane przez Rząd Kanady na podstawie ustawy o podatku dochodowym, zwane dalej podatkami kanadyjskimi.

Art. 8 Transport morski i lotniczy

Umowa z 1987 r. przyznaje prawo do opodatkowania dochodów z transportu międzynarodowego Umawiającemu się Państwu, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa. W nowej Konwencji uzależniono miejsce opodatkowania od miejsca siedziby przedsiębiorstwa eksploatującego statki morskie lub powietrzne w transporcie międzynarodowym.

Art. 9 Przedsiębiorstwa powiązane

Umowa z 1987 r. przewidywała w artykule 9 ust. 3 limit czasowy na dokonanie korekty zysków przedsiębiorstwa w przypadku dokonywania transakcji z przedsiębiorstwem powiązanym. Z uwagi na fakt, iż 5-letni limit jest niezgodny z polskim prawem wewnętrznym (przewidującym w określonych przypadkach możliwość zawieszenia okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych), okres do dokonania korekty wydłużono do 9 lat. Jednocześnie zastrzeżono, iż limit czasowy nie znajduje zastosowania w przypadku przestępstwa skarbowego lub

umyślnego zaniechania. Z uwagi na polskie prawo wewnętrzne, które wyklucza możliwość uznania danego postępowania za prowadzone w sprawie o przestępstwo skarbowe przed prawomocnym wyrokiem sądu, w punkcie 3 Protokołu do Konwencji stwierdzono, iż w przypadku Polski określenie „w przypadku przestępstwa skarbowego lub umyślnego zaniechania” obejmuje również wszelkie sprawy, gdy osoba została powiadomiona o wszczęciu przeciwko niej postępowania dotyczącego przestępstwa skarbowego lub umyślnego zaniechania.

Art. 10 Dywidendy

Umowa z 1987 r. przewidywała opodatkowanie dywidend u źródła wg maksymalnej stawki 15%. W nowej Konwencji obniżono stawkę podatku u źródła do 5% w przypadku osoby uprawnionej, posiadającej co najmniej 10% kapitału w spółce wypłacającej dywidendę. W pozostałych przypadkach znajduje zastosowanie stawka 15%.

Art. 11 Odsetki

W przypadku dochodu z odsetek, umowa z 1987 r. przewiduje w art. 11 możliwość opodatkowania odsetek u źródła, podatek w ten sposób ustalony nie może przekroczyć 15 % kwoty brutto tych odsetek.

Postanowienia nowej Konwencji przewidują utrzymanie opodatkowania u źródła stawką 10%, wprowadzają również zwolnienie u źródła w przypadku wypłaty odsetek w związku z pożyczką udzieloną, gwarantowaną lub ubezpieczoną przez polskie i kanadyjskie instytucje wspierające eksport, a także w przypadku wypłaty odsetek w związku ze sprzedażą towarów na kredyt.

Wolne zawody

W nowej Konwencji pominięto artykuł dotyczący „wolnych zawodów”. Dochody, których opodatkowanie było uregulowane dotychczas artykułem dotyczącym wolnych zawodów, zostaną opodatkowane według zasad ogólnych odnoszących się do działalności gospodarczej, które w obowiązującej umowie są uregulowane w art. 7 lub – w zależności od przypadku – w art. 14 Konwencji (praca najemna).

Art. 14 Praca najemna

Dochód z pracy najemnej zgodnie postanowieniami Art. 14 ust. 1 Konwencji podlega opodatkowaniu w państwie w którym praca jest

wykonywana. Ustęp 2 tego artykułu przewiduje wyjątek od tej reguły. Aby wynagrodzenie zostało zwolnione z opodatkowania, muszą być spełnione trzy warunki. Pierwszy warunek polega na tym, że zwolnienie jest ograniczone okresem 183 dni. W obowiązującej umowie w zakresie spełnienia pierwszego warunku zwolnienia wynagrodzenia z opodatkowania w państwie wykonywania pracy stosuje się sformułowanie, według którego okres przebywania w kraju wykonywania pracy liczący 183 dni nie może być przekroczony w każdorazowym dwunastomiesięcznym okresie rozpoczynającym się lub kończącym w danym roku podatkowym. Umowa z 1987 r. przewidywała odniesienie do roku podatkowego, jednakże zapis ten umożliwił nadużycia oraz organizowanie prac w taki sposób, aby unikać opodatkowania.

Artykuł 14 ustęp 3 zawiera również postanowienia dotyczące opodatkowania pracy najemnej na pokładzie statku morskiego lub powietrznego eksploatowanego w transporcie międzynarodowym. Dotychczasowa Umowa przewidywała opodatkowanie takich dochodów wyłącznie w państwie, w którym znajdowało się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa wykonującego transport. Takie rozwiązanie prowadziło do podwójnego nieopodatkowania dochodów polskich rezydentów zatrudnionych w przedsiębiorstwach kanadyjskich, z uwagi na postanowienia wewnętrzne prawa kanadyjskiego. Prawo to zezwala wyłącznie na opodatkowanie dochodów osiągniętych na terytorium Kanady. Zatem osoby pracujące na pokładach statków morskich lub powietrznych u kanadyjskiego pracodawcy, np. w relacjach Kanada – Polska, podlegały opodatkowaniu wyłącznie w odniesieniu do dochodu przypadającego proporcjonalnie na odcinek wykonywania pracy bezpośrednio na terytorium Kanady. W celu zapobieżenia podwójnemu nieopodatkowaniu, wprowadzono zasadę, iż takie dochody podlegają opodatkowaniu wyłącznie w państwie zamieszkania osoby wykonującej pracę.

Art. 20 Inne dochody

Artykuł 20 nowej Konwencji wprowadza zasadę, iż dochody nieobjęte postanowieniami poprzednich artykułów mogą być opodatkowane

w państwie, w którym powstają. Państwo rezydencji zobowiązane jest natomiast do zastosowania odpowiedniej metody, w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania. W przypadku funduszy powierniczych, wprowadzono limit opodatkowania u źródła wg stawki 15%. Zapisy te zbieżne są z analogicznymi postanowieniami Umowy z 1987 r.

Art. 21 Unikanie podwójnego opodatkowania

Polska stosowała metodę wyłączenia z progresją w stosunku do kategorii dochodu uregulowanych w dotychczasowej umowie (z wyłączeniem opodatkowania dywidend, licencji oraz odsetek). W nowej Konwencji również zastosowanie znajdzie metoda wyłączenia z progresją, jako właściwa dla unikania podwójnego opodatkowania.

W odniesieniu natomiast do dochodów z dywidend, odsetek, należności licencyjnych i zysków majątkowych – Rzeczpospolita Polska będzie stosowała metodę zaliczenia proporcjonalnego.

Metoda wyłączenia z progresją polega na tym, że dochód osiągnięty za granicą jest zwolniony z podatku w kraju rezydencji podatkowej, natomiast jest brany pod uwagę jedynie przy obliczaniu stawki podatkowej, według której podatnik będzie zobowiązany rozliczyć podatek od dochodów uzyskanych w kraju rezydencji podatkowej. Ustalenie wysokości podatku w takim przypadku następuje w czterech etapach. Do dochodów podlegających opodatkowaniu dodaje się dochody zwolnione z opodatkowania. Od tak uzyskanej sumy dochodów oblicza się kwotę podatku według skali określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Następnie oblicza się stopę procentową podatku wyrażającą stosunek kwoty podatku do łącznego dochodu. Wreszcie uzyskaną w ten sposób stopę procentową podatku stosuje się jako stawkę podatkową, tylko i wyłącznie do tych dochodów podatnika, które nie są zwolnione od podatku.

Metoda proporcjonalnego zaliczenia polega na tym, że podatek zapłacony od dochodu osiągniętego za granicą jest zaliczany na poczet podatku należnego w kraju rezydencji podatkowej, obliczonego od całości dochodów w takiej proporcji, w jakiej dochód ze źródeł zagranicznych pozostaje w stosunku do całości dochodu podatnika. Ustalenie wysokości

podatku w takim przypadku składa się z trzech etapów. Na początku, zsumowaniu podlegają dochody osiągnięte przez podatnika ze źródeł przychodów położonych na terytorium Polski z dochodami ze źródeł przychodów położonych poza terytorium Polski. Następnie od sumy tak obliczonych dochodów oblicza się podatek dochodowy według skali określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. W trzecim etapie od wyżej obliczonego podatku odejmuje się kwotę podatku równą podatkowi dochodowemu zapłaconemu w obcym państwie. Odliczenie to nie może jednak przekroczyć części podatku, która proporcjonalnie przypada na dochody osiągnięte ze źródeł położonych poza terytorium Polski w stosunku do wszystkich opodatkowanych dochodów podatnika.

Art. 24 Wymiana informacji

Obowiązująca umowa w art. 26 zawiera skróconą wersję przepisów dotyczących wymiany informacji. Konwencja rozszerzona została m.in. o zapisy umożliwiające żądanie informacji, nawet jeżeli drugie Umawiające się Państwo nie potrzebuje ich do własnych celów oraz informacji znajdujących się w posiadaniu instytucji finansowych i banków.

Zmiana ta jest zgodna z obowiązującą treścią Modelowej Konwencji OECD.

IV. Skutki wejścia w życie nowej Konwencji

Podmioty prawa krajowego, których dotyczy Konwencja

Minister Finansów będzie sprawował nadzór nad realizacją Konwencji. Przepisy Konwencji będą miały zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw i osób fizycznych uczestniczących w dwustronnych stosunkach między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą oraz do organów polskiej administracji podatkowej stosujących postanowienia Konwencji w polsko-kanadyjskich stosunkach gospodarczych i kulturalnych.

Następujące akty prawne są związane z przedmiotową Konwencją:

- ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 i 362, z późn. zm.) – podmiot i przedmiot opodatkowania, źródła przychodów, zwolnienia przedmiotowe, podstawa

obliczenia i wysokość podatku, pobór podatku lub zaliczek na podatek przez płatników, szczególne zasady ustalania dochodu,

- ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.) – podmiot i przedmiot opodatkowania, przychody, koszty uzyskania przychodów, zwolnienia przedmiotowe, podstawa opodatkowania i wysokość podatku, pobór podatku,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.) – informacje podatkowe, kontrola podatkowa, tajemnica skarbowa, wymiana informacji z innymi państwami,
- ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.) – udzielanie pomocy obcemu państwu oraz korzystanie z jego pomocy przy dochodzeniu należności pieniężnych,
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.) – postępowanie kontrolne,
- ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, z późn. zm.) – przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko obowiązkom podatkowym,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) – przekazywanie danych osobowych do państwa trzeciego,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) – ujawnianie informacji stanowiących tajemnicę bankową.

Skutki finansowe

Zarówno obecnie obowiązująca Umowa, jak też nowa Konwencja zawierają jako podstawową metodę wyłączenie z progresją dla wszystkich kategorii dochodów, z wyłączeniem dywidend, odsetek, licencji, zysków z przeniesienia własności majątku i „innych dochodów”. Zatem szacuje się, iż wejście w życie nowej Konwencji nie pociągnie za sobą znacznych skutków budżetowych. Oczekuje się, iż obniżenie stawek podatku u źródła dla dochodów pasywnych zostanie zneutralizowane poprzez intensyfikację stosunków gospodarczych po wejściu w życie korzystniejszych zapisów umownych.

Skutki społeczne i gospodarcze

Przewiduje się możliwość ożywienia relacji gospodarczych z uwagi na obniżenie stawek podatku u źródła dla dochodów pasywnych. Nie przewiduje się znaczących skutków nowej Konwencji na płaszczyźnie społecznej.

Skutki polityczne

Nie przewiduje się znaczących skutków politycznych wejścia w życie nowej Konwencji, z uwagi na fakt, iż jej zmiany mają głównie charakter techniczny, dostosowujący postanowienia Umowy z 1987 r. do aktualnej polityki Umawiających się Państw.

Skutki prawne wejścia w życie Konwencji

Umowa stanie się częścią funkcjonujących już w Polsce mechanizmów wymiany informacji podatkowych oraz unikania podwójnego opodatkowania. Po jej wejściu w życie rozszerzeniu ulegnie zakres terytorialny jurysdykcji, z którymi Polska prowadzi efektywną wymianę informacji podatkowych w odniesieniu do informacji bankowych.

Postanowienia Konwencji nie są sprzeczne z obowiązującym w Polsce ustawodawstwem ani z prawem Unii Europejskiej.

Wejście w życie Konwencji nie spowoduje konieczności dokonania zmian w ustawodawstwie wewnętrznym.

V. Tryb związania się przez Rzeczpospolitą Polską Umową

Zgodnie z artykułem 12 ustęp 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443, z późn. zm.) związanie Konwencją nastąpi w drodze ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, ponieważ Konwencja ta spełniać będzie przesłanki określone w artykule 89 ustęp 1 punkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.